

Проблеми інкорпорування в Україні

№48, 27 грудня 2018

Богдан Янків,
юрист, партнер
Law Advisers

Головна стаття
2018 корпоративний рік

Компетентна думка
Податок на виведений капітал: найбільші сподівання та розчарування року, що минає
Лібералізація валютного ринку в Україні
Найболючіші зміни для іпотечних позичальників і не тільки

Судовий погляд
Позбавляти чи не позбавляти – ось у чому питання...
Кримінальна відповідальність особи за перевищення меж необхідної оборони: основні критерії визначення й судова практика
На часі подолання зловживання правом особами, відповідальними за виховання й розвиток дитини: практика Верховного Суду за 2018 рік

У 2018 році у сфері корпоративного права відбулися фундаментальні зміни. 17 червня 2018 року набув чинності довгоочікуваний Закон України "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю". Згідно з даними Держстату в Україні зареєстровано 576 тис. товариств з обмеженою відповідальністю; товариств з додатковою відповідальністю значно менше. Варто врахувати, що загалом в Україні зареєстровано 1 млн 235 тис. юридичних осіб, зокрема некомерційних. Отже, набрання чинності згаданого вище Закону реформувало правила гри для половини українських юридичних осіб. Закон відкрив більше можливостей для корпоративного управління та структурування, проте не всі проблеми було вирішено.

Вибір оптимальної організаційно-правової форми

Коли приходять іноземний інвестор, який звик до типової у світі класифікації організаційно-правових форм юридичних осіб, стає справді складно пояснити широкий асортимент організаційно-правових форм української юрисдикції. Крім класичного акціонерного товариства (public company), товариства з обмеженою відповідальністю (LLC) та фізичної особи – підприємця (sole trader) є й інші. Зокрема, комунальне підприємство, приватне підприємство, іноземне підприємство, фермерське підприємство, командитне та повне товариства, кооперативи тощо. Класичному західному інвестору це незрозуміло. Крім того, більшість нетипових організаційно-правових форм згадують лише в межах одного речення в Господарському кодексі України чи іншому законодавчому акті. Саме тому актуальним буде підхід, коли про нетипові організаційно-правові форми навіть не варто згадувати, пояснивши всі переваги класичного ТОВ.

Порівняння організаційно-правових форм України та іноземних юрисдикцій

Юрисдикція Британії пропонує публічні та приватні компанії для реєстрації. Public limited company (PLC) – це аналог відкритого акціонерного товариства, будь-хто може купити акції цієї компанії.

Відповідальність засновників такої компанії обмежена сумою інвестицій.

LTD – це аналог українського ТОВ. Акціями цієї компанії не торгують на біржі. Засновники несуть відповідальність лише в межах свого вкладу. Тобто відповідальність обмежена (limited) – з цього й походить назва.

Sole trader – аналог фізичної особи – підприємця. Нерезидент не може отримати статус підприємця в Британії.

Також нерезиденти часто обирають таку організаційно-правову форму, як партнерство (LLP) у зв'язку з тим, що є певні можливості для оптимізації оподаткування. Найближчими аналогами цієї організаційно-правової форми в Україні є договір про спільну сумісну діяльність.

Аналогічні організаційно-правові форми є й на Кіпрі, який активно використовують для побудови корпоративних структур.

Найбільш прогресивною серед країн колишнього Радянського Союзу є Естонія. Там є 4 організаційно-правові форми для бізнесу. Private limited company – аналог ТОВ, public limited company – аналог АТ, general partnership – аналог повного товариства, limited partnership – найближчим аналогом є командитне товариство.

Як можна відстежити, у світі є тенденція до зменшення кількості організаційно-правових форм для бізнесу. Це створює більше можливостей для прозорості, зрозумілості та дає змогу уникнути подвійного й надмірного регулювання. Серед науковців і практиків давно точиться дискусія про скасування Господарського кодексу України. Саме скасування цього документа допоможе навести порядок в організаційно-правових формах.

Корпоративний договір

Поняття корпоративного договору вже давно є в згаданих у попередньому розділі юрисдикціях, його масово використовують у корпоративних структурах. Нарешті це поняття офіційно закріплено й у законодавстві України. Зокрема, поняття корпоративного договору ввели два законодавчі акти: Закони України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо корпоративних договорів" і "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю". Поки що практика укладання корпоративних договорів не багата, а судової практики відповідно до нового законодавства взагалі немає. Саме через це в практиків більше запитань, аніж відповідей. Законом передбачено, що договір укладають між учасниками товариства, вчиняють у письмовій формі. Також у договорі обов'язково мають зазначити дату укладення, строк дії. Крім того, корпоративний договір є конфіденційним. Останній пункт зазнав багато критики у зв'язку з тим, що це може завдати збитку третім особам, яким не було відомо про такий договір. Проте варто зважити, що конфіденційність корпоративного договору – це загальноприйнята світова практика.

Справді, від підприємців уже надходять запити стосовно розроблення корпоративного договору, часто це стосується можливості розв'язання глухого кута (deadlock), тобто коли є два учасники товариства, яким належить по 50 % частки.

Скептики зазначають неможливість виконання такого договору в українських реаліях, що доцільно. Проте невідомо, як сформується судова та виконавча практика. Саме тому майбутній 2019 рік має бути надзвичайно цікавим і може вирішити багато проблем із інкорпоруванням в Україні.

© ТОВ "ІАЦ "ЛІГА", ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2018

У разі цитування або іншого використання матеріалів, розміщених у цьому продукті ЛІГА:ЗАКОН, посилання на ЛІГА:ЗАКОН обов'язкове. Повне або часткове відтворення чи тиражування будь-яким способом цих матеріалів без письмового дозволу ТОВ "ЛІГА ЗАКОН" заборонено.

© ТОВ "Інформаційно-аналітичний центр "ЛІГА", 2018

© ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2018